

ВІСНИК

VISNYK the **HERALD**

сучасно-політичний місячник

РІК XXXVIII, Ч.3
YEAR XXXVIII, № 3

БЕРЕЗЕНЬ — 1985
MARCH — 1985

ЦІНА .90 ЦЕНТІВ
PRICE \$.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

На вічну прославу Головного Командира УПА	1
МАРКО БОЄСЛАВ — Генералові Тарасові Чупринці (Вірш)	1
РОМАН РАХМАННИЙ — Ялта — свідок ганебного злочину	2
„Українські католики боряться за свою спадщину” („Чікаго Трібюн”)	4
Із промови посла Степана Терлецького на Формозі	5
А. ОРЛИКОВСЬКИЙ — В обороні достойності Шевченківської нації	6
Засідання Головної Управи ООСЧУ	15
АНТІН КУЩИНСЬКИЙ — Рідна мова — дар Божий	16
СТЕПАН КІКТА — Спроба евіденції українських музеїв...	19
МИРОСЛАВА ЛАСОВСЬКА-КРУК — До 80-ліття Володимира Гаврилюка	20
БСГДАН ЛЕПКИЙ — Шевченкова верба (Вірш)	22
ПРОФ. ІВАН ЛЕВАДНИЙ — Панас Мирний — класик	22
Д-Р О. СОКОЛИШИН — „Українські купці”... (Рецензія)	24
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — „Передова мова” (Фейлетон)	

МОСКОВСЬКА ЗЛОВА

Через своє малоросійсько-большевицьке представництво в окупованій Україні, газету „Радянська Україна”, від 30. 12. 1984 року, Москва макинулася із учасників XIV Конгресу Українців Америки, УКЕА, що відбувся в Нью-Йорку в м. р.

„Радянська Україна” картас амбасадора до ОН Джін Кіркпатрік та посадника Нью-Йорку Едварда Кача за участь і промови на Конгресі, зокрема за вираз пані амбасадорки, що „наша найбільша надія полягає в тому, — цитує „Р.У”, — щоб народ України мав по-справжньому демократичну країну”. На Е. Кача Москва напала особливо за такий вислів у промові на XIV Конгресі: „Треба продовжувати боротьбу за незалежність України!” — і цей вислів також застивала кіївська піднімальна газета, називаючи учасників Конгресу „фашистами”, „поліцаями” і т. п. епітетами.

Із статті „Криводуші” видно, що Москва дуже бойтесь наладнання співізраї між жидами і українцями-націоналістами.

Газета називає спішкий XIV Конгрес „так званим конгресом” і подає навіть власну назву з малої літери, що є елементарною неграмотністю.

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНИ!

ВІСНИК

НА ВІЧНУ ПРОСЛАВУ ГОЛ. КОМАНДИРА УПА

ІЗ СЛОВА ПАТРІЯРХА УКЦЕРКВИ

... Прийшов я і остався з вами, щоб розвинути працю, потрібну на хвалу Богові в нашім народі, щоб не тріумфував ворог, щоб не панував глум над Богом, але щоб ожилила правда, вселя, справедливість і слава нашого богоілюбивого народу.

Сьогодні старанням нашого вірного вояцтва з Англії ми поблагословили Нам'яту Таблицю на вічне між нами поминання ген. Тараса Чупринки. Це збільшує наше торжество, бо цим згадуємо того, що з молитвою на устах і навіть з вервицею в руках ставив сміливий опір тим, що хотіли поневолювати землю батьків наших. І хоч у п'ятдесятих роках замовкла зброя Української Повстанської Армії, то її воїни не склали добровільно цієї зброї, але жертвою життя і своєю крою вони освятили українську землю і стали її добриєм та заповітом для майбутніх поколінь, як це мавв і свідченням свого життя утверджив вже сьогодні легендарний головний командир УПА — ген. Тарас Чупринка — Роман Шухевич.

Усім нашим борцям нехай буде честь і пам'ять з відчіністю, що хотіли нас бачити вільними і за те дали своє життя.

Не забудьмо згадати всіх тих наших братів і сестер, які там, в царстві диявола, яке він встиг собі зорганізувати на землі, далі боряться, терплять Христа ради і нашої помочі і єдності з ними потребують.

Нехай ця хвилина буде піддержкою для них в першу чергу, щоб вони відчули теж силу тієї

ДОМАГАЄМОСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ЮРІЯ
ШУХЕВИЧА З РОДИНОЮ!

Христової потіхи, висловленої Томою Кемпійським: „Щаслива година, коли Ісус кличе нас від слиз до душевної радості”.

Благословення Господнє на Вас!

Рим, Собор Святої Софії
6 лютого 1983.

ЙОСИФ

Патріярх і Кардинал

Марко Бослав

14. X. 1942.

Присвячую Головному Командирові
УПА, генералові Тарасові Чупринці

Був наказ: До походу! До зброї —
Україна розп'ята в вогнях!
Кожна хата родила героїв,
Месник руку могутньо підняв.

Був наказ, як гаряче залізо —
І слова стали чином живим!
Боротьба — стала чести девізом —
Месь горіла завзяттям грізним!

Залунав у просторах так гордо
Віщий гомін хоробрих боїв —
Рознеслися стогромним акордом
По світах ідеали Твої!

Ще момент і Твій голос владарно
Загримить на руїнах Кремля,
І напише колонам ударним
Пісню слави розкута земля!

2. 10. 1947 р.

(Із посмертної збірки „Непокірні Слова”, 1951, на чужині. Поет-Герой загинув в УПА серед невідомих обставин).

Роман Рахманний

ЯЛТА — СВІДОК ГАНЕБНОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

Одинадцятого лютого 1985 р. минуло рівно сорок років з дня завершення Кримської конференції злощасною „Ялтською угодою” між трьома союзними великороджавами про побудову Європи після війни. Семиденні наради през. Ф. Рузвелта, прем'єр-міністра В. Черчіля і „маршала” И. Сталіна відбувалися від 4 до 11 лютого переважно в палаці Лівадія, поблизу Ялти. Ось чому ця їхня нарада відома людству не під своєю офіційною назвою, як Кримська конференція, але як „Ялтська” або Ялтинська.

Інтереси „трьох великих” на цій конференції були суперечливі. Черчіль хотів відновити Польщу як найбільшу суверенною та в розсудливих кордонах, а водночас запобігти просуненню Сов. Союзу на Балкані. През. Рузвелт прагнув (згідно з рекомендаціями своїх часто безпорядних дорадників) забезпечитися участю СССР в наступному фіналі воєнного конфлікту — в розгромі Японії. Сталін намірився розширити межі впливу Москви якнайдалше на Захід, при тому не зачіпаючи занадто ні поляків, ані німців.

Чого всі „три великі” не усвідомлювали, так це майбутнього розвитку подій на Балканах, де Москва після війни зазнала першої невдачі саме в зустрічі з комунізованою, але націоналістично настроєною Югославією. Брітанці не передбачали, що поступки в догоду Москві завершаться перетворенням Чехо-Словаччини в службянаго сателіта Сов. Союзу. Зате американці чомусь не розуміли своєї військової потужності і того, що ЗСА не потребували для розгрому

Японії будь-якої допомоги Москви. Атомова бомба так чи інакше скоротила б тривання того конфлікту вже за півроку після Ялтської угоди.

Та покищо в Ялті великороджавні „мудреці”, разом зі своїми дорадниками, хитро маневрували через Сциллу і Харіди дипломатичної гри, щоб здобути найдогідніше для себе на майбутній післявоєнній конференції.

Їхня нарада в Ялті закінчилася м. ін. відступленням пруських і шлезьких земель Німеччини Польщі та схваленням майбутнього кордону між Сов. Союзом і Польщею вздовж річок Буг і Сян. Водночас визначено окупаційні зони для чотирьох великороджав (з Францією включно) на території Німеччини. Цим самим закладено основу під т. зв. Залізну завісу — кордон між сферою контролюного впливу Москви та західними союзниками в самому центрі Європи. Стабілізація того кордону в результаті скомунізування Східної Німеччини привела до розриву нормальних зв'язків та економіки між народами всієї Європи, бо над нею простяглася тінь агресивної Росії.

Справжні жертви Ялти

Ще більшу кривду вчинено населенню країн, що опинилися далеко на схід від зовнішньої „Залізної завіси”. Це — Україна, Білорусія, Литва, Латвія й Естонія.Хоча анексію цих трьох останніх досі не ратифікували правління ЗСА й Канади, тим не менше їх віддано саме в Ялті на поглинення Москві. Україна та Білорусія, навіть отримавши почесне звання „членів-основників Об'єднаних Націй”, залишилися на самому дні советоросійської „тюрми народів”.

І саме українці зазнали найбільших випробувань і кривд у результаті ганебної Ялтської угоди, здійсненої в нелюдяний спосіб. Кордон між Україною і Польщею принципово накреслено вздовж т. зв. „лінії Керзона” з 1920 року. Таким чином за Бугом і Сяном залишено в кордонах повоєнної Польщі прадавні українські

“VISNYK” — “THE HERALD” (ISSN 0042-7004) is published Monthly, except July and August, when bi-monthly for \$10 per year by the Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc., 136 Second Avenue, New York, N.Y. 10003. Second-class postage paid at New York, N.Y.
POSTMASTER: Send address changes to THE VISNYK — THE HERALD, P. O. Box 304, Cooper Station, New York, N.Y. 10276.

землі з густим українським населенням. Але Підляшша, Холмщина, Побужжя в цілому, Ярославщина, Перемищина і Лемківщина по м. Новий Санч повинні були ввійти в склад земель при наймені „патерової” Української ССР, якщо „три мудреці” справді хотіли бодай приблизного е справедливого оформлення карти повоєнної Європи.

Київські верховоди голосно і чванливо висловлювали свої надії на те, що, мовляв, з допомогою Росії правдиві землі Західної України за Бугом будуть приєднані до їхньої республіки. Але Москва вирішила інакше. Щоб отримати згоду Рузельта і Черчіля на анексію Росією частини Східної Пруссії з Кенігсбергом, Сталін і Молотов поступилися і прийняли в основному „лінію Керзона” з поправками, як базу для со вето-польського кордону. Це якоюсь мірою задоволяло навіть поляків, які, ще з 1941 року (ген. Андерс і прем'єр Сікорський), переконували Сталіна і Молотова залишити при Польщі всі західноукраїнські землі, без українського населення. Зате польські комуністи ще перед Ялтою погодилися на включення до „їхньої Польщі” меншої частини цих українських земель, себто Лемківщини і Холмщини з Підляшшям, також без українського населення.

Ганьба історії

Згідно з цим диявольським пляном варшавський режим негайно, ще в 1944 році, з допомогою совєтських комісій почав насильно переселювати українців до Сов. Союзу. Остаточний розгром українського населення в кордонах комуністичної Польщі проведено вже з благословення Ялтської конференції. На сором людству, західні альянти показалися в цій справі не менш безоглядними, як Сталін і Молотов, хоча добре знали, що таке переміщення людей буде без прецеденсу в історії Європи та спричинить страшні втрати і багато торя тисячам сімей українського роду.

Та ще соромніше за „наших” київських верховодів, які мовчки прийняли це злочинне ампутування живої частини живої України. Вони досі велять своїм ученим і педагогам виховувати молоде покоління українців у пересвідчені, що, на че б то, Підляшша, Холмщина і Лемків-

щина — споконвічні польські землі. В советоукраїнських підручниках географії й історії та в періодичних виданнях знайдете сьогодні тільки назви „Хелм”, „Владава”, „Грубешув”, „Пшемисль”, „Санок” і Ярослав, як польські міста, дарма, що їх (ці міста) заснували і володіли ними давньоукраїнські князі та королі.

Не в самих назвах суть проблеми, хоч і назви дуже важливі, але в розгромі українського населення на його прадідніх територіях. Близько одного мільйона осіб розпорошено по штучно оформленій, роздутій Польщі, багато вигнали до СССР, інших замучено або вбито на місцях.

Тому тепер, у 40-річчя Ялтської угоди, доводиться сказати, що це яскравий свідок безоглядного імперіялізму, сповитого у фразі „справедливішого порядку” та освяченого слезами й кров’ю українських людей...

Злочинність Ялтської угоди є саме в порушенні прав українського народу, а не лише в самому поділі Європи на ворогуючі табори країн з протиставними системами правління й економіки.

З ПОЕЗІЇ ПРОРОКА

Я не нездужаю, нівроку,
а щось такеє бачить око,
І серце жде чогоє. Болить,
Болить, і плаче, і не спить,
Мов негодована дитина.
Лихої, тяжкої години,
Мабуть, ти ждеш? Добра не жди,
Не жди сподіваної волі —
Вона заснула, цар Микола
Її приснав. А щоб збудить
Хиренну волю, треба миром,
Громадою обух сталити,
Та добре вигострить сокиру —
Та й заходиться вже будить!
А то проснити собі, небога,
До суду божого страшного!..

Т. Г. Шевченко —
„Я не нездужаю, нівроку”.

ЧУЖИНЦІ ПРО НАС

„УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИКИ БОРЯТЬСЯ ЗА СВОЮ СПАДШИНУ”

Відмічування сторіччя окремішності їхньої релігійної ідентичності

Трактування Ватиканом Української Помісної Католицької Церкви незгідне з Берестійською Унією, в якій наша Українська Церква з'єдналася з Католицькою Церквою — зі збереженням окремішності, а не підпорядкувалася Римо-Католицькій Церкві, че виреклася своїх прав і привілеїв, своєї окремішності. Відношення Ватикану до УПКЦ насторожує до нього інші віровизнання, з якими Папська столиця веде діялог у дусі екуменізму.

Лист Східної Конгрегації в справі Патріярхату й жонатих священиків викликав цілу серію статей у ЗСА і Канаді, в яких на захист УПКЦ стають американці й канадці.

Ось у найпоширенішому поважному американському щоденнику „Чікаґо Трібюн” (накладом 5 мільйонів), з 15 грудня 1984 р. автор Брюс Бурома, релігійний спеціаліст, під заголовком, як вище, пише: „Українські католики в Чікаґо й середнього заходу, у своїй катедрі концептром відзначили століття існування їхньої Церкви в американській історії й видатного зросту цієї етнічної групи в Новому Світі, зав'язтої боротьби, щоб зберегти свою окремішню культуру й релігійну індентичність.

Для десятків тисяч членів чікагської дієцезії св. Миколая столітня річниця приходить у час їх глибокої турботи про майбутнє Української Католицької Церкви в усьому світі. Очевидно, що є труднощі зі збереженням мови і звичаїв з Батьківщини, де український католицизм переслідує советська влада. Але є й зростаючі побоювання, що Церква мучеників із своїм ста-

ринним літургічним стилем і правом вибору целібату, чи одружування священиків може бути загрожена втратою своєї автономії, помісності від Риму за ціну дипломатичного наближення між Ватиканом і урядовими чинниками Східнього Бльоку.

Українська Церква, яка нараховує 300.000 членів у Північній Америці, а юдин мільйон у решті вільного світу, є найбільшою Церквою Східнього обряду у злуці із 800 мільйонами членів Римської Католицької Церкви. Останніми тижнями статті в релігійній і світській пресі обвинувачують Ватиканську Конгрегацію для Східних Церков, що вона змагає до скасування прав, які дозволяють священикам женитися, ѹ до покінчення з „псевдопатріотизмом, небезпечним для духовного життя” в українській галузі Католицької Церкви.

Є така думка, що цей згаданий замах на самостійність і традиції Української Церкви буде мати політичні й теологічні ускладнення. Інші, не римо-католицькі інституції уважають українців, як сводоцтво згоди Риму на дозвіл доктринерського плюралізму в його орбіті і таким чином поведінка Ватикану з цією національною галуззю розглядається Східнimi Православними й Англіканською Церквами, як ключ до мірила папської толеранції багатогранності.

„Ціла Католицька Церква, Православна Церква й екуменічний рух дивляться на нас і що станеться з нами” — сказав нещодавно о. Андрій Чировський, 28-річний священик української католицької церкви св. Йосифа часописові “National Catholic Reporter”. „Рим робить страшну помилку, коли думає, що тому, що ми є невигідні для нього, може нас позбутися”, — сказав він.

Усіх разом є 6 мільйонів українців католиків, з того 3,5 мільйона практикують свою віру, у Підпільній Церкві в Україні, розлогій республіці Советського Союзу. Церква офіційно переслідувана від 1946 року й багато провідних єпископів і священиків загинули в сибірських

Встане правда, встане воля
І Тобі Одному
Помоляться всі язики
Во віки і віки,
А покищо — течуть ріки,
Криваві ріки . . .

Тарас Шевченко

концентраційних таборах після Другої світової війни, але побожність збереглася й тихо процвітає як осередня точка українського націоналізму. Терпляча Церква служить для скріплення рішучості розсіяних українських католиків зберегти культуру й релігійну спадщину старої Церкви в Новому Світі. „У вільному Світі ми процвітасмо”, — сказав єпископ Іннокентій Лотоцький, 69-річний епарх на велику Чигагську дієцезію, яка включає дві третини заходу цієї країни.

„Ми об’єднані разом”, — сказав єпископ. „Російський уряд намагається знищити українську культуру й мову. Тому тим більше наші люди вперто зберігають цю традицію тут”. Він заперечував, щоб Ватикан застосовував неправильну контролю щодо напрямку українського обряду, на чолі якого стояв кардинал Сліпий до його смерті у вересні в Римі. Але ціла низка священиків і вірних у ЗСА й Канаді висловлюють відкритий пессимізм щодо заяв українських єпископів, твердячи, що Ватикан видав секретні інструкції.

„Таємність є нашим найбільшим ворогом” — сказав о. А. Чировський, який є сдружений. Цей священик і деякі його колеги нарікали, що боротьба з Римом іде за суцільність і врятування обряду української помісності. „Як можуть вони вимагати від нас, щоб ми говорили лише про теологію і життя солоцького Ісуса, — питав о. А. Чировський, — коли ми знаємо, чули й читаємо, що підпільний священик в Україні і його дружина були повіщені на дереві, мали виколені очі, вирізані язики, здерту шкіру з плечей, а тоді підпалені”.

Для українців в Америці це важке питання для призадуми у їхнє століття. Питання, на яке багато вже сподіється, буде дана відповідь для всіх українських католиків у всьому світі, заки вони будуть відмічати 1988 року своє тисячоліття часто переслідуваної їхньої віри”.

В УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ — УКРАЇНСЬКА МОВА!

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ — УКРАЇНСЬКА МОВА!

В УКРАЇНСЬКОМУ СЕРЦІ — УКРАЇНСЬКА ЧЕСТЬ!

ЯК КОМУНІСТИЧНЕ „ВІЗВОЛЕННЯ” СТАЄ ПОНЕВОЛЕННЯМ

(Із промови Степана Терлецького, члена Парляменту у Англії, на відзначення ТпН на Формозі, 1984 р.)

У країні, в якій я народився, народ переслідували, коли люди казали, що комуністи хотіли здобути тільки владу та, що було ілюзією, що вони дозволять комуністам жити. Все це, звичайно, приховувалось від світу.

Але такі обманливі твердження вводили в блуд багатьох позитивно наставлених людей з-поміж західних союзників, які повірили, що комуністи не були взагалі комуністами, а в найгіршому випадку „реформаторами сільського господарства”, і які воювали за визволення їхньої країни від Гітлера.

Через ці фальшиві претензії, комуністи можуть мати багато не-комуністичних союзників у їхній боротьбі за владу.

У бігу обставин вони або стероризували людей і змусили їх мовчати, або ув'язнити їх, або просто вбили. Таким шляхом всин повністю утверджують „диктатуру пролетаріату”.

Україна, Естонія, Латвія, Літва, Білорусь, Грузія, Польща, Мадярщина, Чехо-Словаччина, Афганістан — це тільки назви кількох країн: вони не є матірними землями Москви, але вона їх поневолює, як частину совето-марксівсько-комуністичної імперії.

А хто допомагає годувати 272 мільйони людей у Советському Союзі? Чи це Москва, чи Монтана в ЗСА? Хто кому допомагає індустріально-військовою технікою? Допомагає Захід.

Нині російсько-марксистський імперіалізм існує в Європі, в Азії, і в інших частинах світу, існує військово, політично, соціально, релігійно й економічно. Російські лідери є найбільшими диктаторами від часу Гітлера; у їхньому словнику не існує пошани для свободи, демократії чи людських прав.

Це цинізм і обман говорити, що чоловік або жінка у барі чи каварні на розі вулиці у Кардифі, у Валлі, або в Krakowі у Польщі, або в Києві в Україні, або Кембріджі у Англії мають одинаковий вплив на їхні уряди. Його немає там, де є комуністи.

Нашим найбільшим нещастям було народження Маркса, Леніна, Гітлера, Муссоліні і те,

А. Орликівський

В ОБОРОНІ ДОСТОЙНОСТИ ШЕВЧЕНКОВСЬКОЇ НАЦІЇ

„Якщо я був би останнім українцем на світі, я і тоді боровся б за Україну”.

Лев Г. Лук'яненко, Україна.

„Першою (елементарною) умовою моого існування, як особистості — є право бути українцем”.

Іван Сокульський, Україна.

Здається, вже давно такого розголосу та популярності в нашому громадянстві не мала „Народна воля” за 8 листопада 1984 року, коли рознеслася по Нью-Йорку вістка про появу листа саме в тій газеті д-ра Олега Волянського про книжку Ю. Грабовича на тему: “The Poet As Mythmaker”, Harvard Univ. Press (Cambridge, 1982)

„Треба було мати цивільну відвагу (говорилося в громаді) та справжній твердий національний хребет, щоби зробити докір нашим науковцям, особливо шевченкознавцям, які з національною гідністю не спромоглися подати до відома нашій громадськості трагічну вістку про нищівну працю на тему нашого Шевченка”. Ясно — це мало свою мету: зруйнувати перед чужинцями фундаментальні підстави нашого національного „я”, репрезентоване величиною творчістю Великого Батька нашого народу”.

Так — це був „голос народу „вокс популі”, свідомої нашої людини із патріотичним почуванням в менті прочитання листа — повідомлення про сенсаційну трагічну наукову, що так

шо їхні наслідувачі дуже стараються продовжувати і далі практикувати брутальність, геноцид, нищення, рабство, ліквідацію і переслідування невинних людей, які люблять свободу.

Ваш великий лідер, президент Чай-Кай-Шек, борець за свободу і демократію, залишив вам спадщину, якою ви завжди повинні дорожити. Ця спадщина — це свобода, демократія, традиція, культура, а понад усе — самостійність.

Втримуйте її, дорожіть нею і передавайте її нащим дітям і внукам!

Переклад О. Рожка

сказати, подію не лише для іншої еміграції в західному світі, а для всього народу, отже й для цієї частини, що живе в Україні та поза її межами в просторі всього Сов. Союзу. Це перша загальна заввага.

У висліді цього вступу як реакції читачів, які вміть розхоплювали те число „Нар. Волі”, можна додати ось яке ще умотивування думки нашого громадянства.

Прикрем є факт, що й досі наші літературознавці, особливо з Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, не спромоглися дати солідну рецензію, із висловами оборони барда Шевченка, а тим самим відповідного осудження антиукраїнської публікації Ю. Грабовича в Гарварді. Було то тут, то там „наукове оправдання”, що „немає в нас зараз такого науковця — експерта, щоби міг піднятися рецензувати цей твір, професора з Гарварду, зложений прекрасно в академічному стилі писання”. Так, техніка писання може й прекрасна, а зміст? Аналіз постаті Батька нашого народу в „модерному розумінні” теж вдоволяєчий? Так що, зміст чи форма — техніка писання, є першими в розумінні вартості творчості людини наукового світу?

Сподіваємося, що відомі наші достойні професори-літературознавці з НТШ і УВАН та із „Слова” не залишать цієї важливої справи на призволяще, а таки як воїни на сторожі „слова” (як подав нам Т. Шевченко) із гідністю стануть в обороні Тараса Шевченка, який є персоніфікацією національної гідності українця, в його місії, між другими авторитетними презентантами, свідомих свого національного „я”, народів. Тяжко зрозуміти факт, що досі такої наукової реакції не було. І тут мимоходом насувається прикре спостереження патріотичної громадськості: неваже ж треба, щоб наш патріотичний світ мусів упоминатися, домагатися, бити на столох до тих, яких вважається автоматично сторожею гідності українців на полі літератури, нашого, як колись говорилося, письменства? Це ж можна порівняти із генералітетом в державній армії, на оборону без-

пеки та королів якої треба ... просити громадянам безборонної держави?

Не може бути ніякого персонального взаємовідношення, коли стоїть питання оборони національної честі всього народу, коли хтось посмів кипкувати собі із народу, нашої державницької історії, уосібленням якої є поет — творець національних та духових вартостей всього народу. Це є, власне, в публікації Ю. Грабовича.

У короткому листі-повідомленні д-р О. Волянський подав фрази, терміни, „добірні слова” про всю творчу суть Поета, точно вписані із книжки „нашого”, так би мовити, гарвардського інтелектуала, уточнюючи все за сторінками книжки. Д-р О. Волянський, як лікар із університетською освітою та, ясно, із знанням англійської мови, не міг не зрозуміти Ю. Грабовича виразів про вартість Шевченка в нашій літературі та у всенациональному відродженні українського народу, починаючи із ХІХ століття.

До листа д-ра Ю. Волянського варто б ще додати (за приватними вістками з України) почування глибокого обурення там, серед людей, які мали змогу познайомитись із „тезами” про Шевченка в публікації „Поет як творець мітів”, бож: „у найгірших часах за царяту та після ніхто не спромігся скласти такого твору, як в Америці зараз. Ворожа сторона якось мусить шанувати бунтовщика Шевченка” (як говорилися в царські часи) в якісь хоч формі . . .”

Тому можна запитати проф. Грабовича, чи відомо йому, що зі всякими святощами нашого народу може Росія в Україні розправлятися, але навіть вона стримується, коли іде мова про нашого титана Тараса Шевченка.

Так, власне, було у березні 1939 року, у 125-ліття Поета, коли навіть головні пресові органи СССР з тактичних міркувань таки виявили всегранну велич Шевченка у газетних передвищях чи в проклямаціях.

БАТЬКИ, МАТЕРІ, ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО РЯДИ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ ПОВИННІ ПОСТИЙНО ПОПОВНЮВАТИСЯ МОЛОДИМ ПОКОЛІННЯМ — ДЛЯ ТЯГЛОСТИ НАШИХ ЗМАГАНЬ!

Дивно, що Ю. Грабович комплетно не зrozумів величі творчості Т. Шевченка і його впливу на всіх визначних письменників України, у їх літературній творчості.

Ю. Грабович дав шевченковій поетичній вартості глумливе окреслення „шаманізму” (ст. 148), безвартісного „повного фантазовання абсурдними мітами” (ст. 161 та інші).

Ще колись навіть Плеханов (російський діяч, меншовик-ліберал, який у 1890-их роках жив в Женеві) у своїй рецензії на женевське видання „Кобзаря” висловився про Шевченка так:

„Він ... належить до числа найбільших народних поетів, яких тільки знає всесвітня історія літератури”.

Тож треба було аж „нашого” Гарварду, щоби діждатися такого шевченкового осуду та ще й для закордонного світу!

А може й добре склалося, що з'явився такий „модерний” твір про Шевченка, як сигнал для пробудження наших збайдужілих обивателів?

З польських українофільських кругів у краю і на Заході (книжка Грабовича насторожила приятелів України чуємо: „То ми вам дали у честь вашого Велетня „Ночі українські”, а ви відплатилися Грабовичем? . . .”) Так що це, панове?”

Коли ж прочитати в офіціозі „УРСР” в Об'єднаних Націях „Юкрейн” ч. 1 (33) ст. 24-25), скромну статтю д-ра Езгена Кирилюка про Шевченка: ““Taras Shevchenko The Great Humanist” (із кількома гарними кольоровими фото) про творчість Поета та його малюнки, — то помимо цензури та обережності, — це ніби шедевр, як глянути навіть на обкладинку книжки Ю. Грабовича, де показано нашого поета в же-брацькому засланському вбранні, як „поета-бунтівника”, радикала, дійсно фантастичного мітотворця нездійнетої ідеї фікс... В усій нашій літературі про Шевченка досі й фотографічна шевченкова гідність виглядає достойною. Чи можна б побачити фото такого типу в публікації про Міцкевича, Шіллера, Байрона чи іншого велетня культурного народу Європи?

Видко, що для духовно зросійщених із імперськими способом думання, в американських наукових установах та по університетах, де ви-

ступають під англо-саксонськими прізвищами, неперимими є „міти” великого Шевченка — „бунтівника” за розчленування імперської Росії та покарання „безбожного царя-ката, творця зла, правди гонителя жерстокого” („Юродивий” та „Царі”).

Читасмо у „Кобзарі”:

„Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля;
Не скує душі живої
І слова живого...”

(„Кавказ”)

„Настане суд, заговорять
І Дніпро і гори,
І потече сторіками
Кров у синє море...”

(„Посланіс”)

„... борітесь, поборете,
Вам Бог помагає,
За вас сила, за вас воля
І правда святая!”

(„Кавказ”)

щоб:

„На оновленій землі
Врага не буде супостата...
І будуть люди на землі”.

(„І Архімед і Галілей”)

Все, щоб:

„Встане Україна і розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти.”

(„Стойті в селі Суботові”)

Та що ж, це „міт”, це „фантазія” у роздумах Юрія Грабовича!.. Він не усвідомив, що Шевченкове бажання, його „мрія” сповнилася приблизно через сто років пізніше — у 1917-19 роках, у час національної революції. Не зміг проф. Грабович цих істин Шевченка та оновленої нації за ідеями та мітами Великого Кобзаря правдиво зрозуміти та чесно пом'янути Шевченка „не злим словом”.

Насувається на думку знаменитий вірш Т. Шевченка:

„О, милий Боже України!
Не дай пропасти на чужині,
В неволі вольним козакам!
І сором тут, і сором там —
Вставати з чужої домовини
На суд твій праведний прийти...”

Дуже влучно це саме питання схарактеризував Іван Франко, даючи свою оцінку Шевченка, а тим самим і відношенню до людини по її праці для свого народу, кажучи:

... Він... став володарем у царстві духа. Він був кріпаком і став володарем людської культури. Доля переслідувала його в житті скільки лиж могла, та вона не зуміла перетворити золото його душі в іржу, ані його любов до людей у ненависть і погорду, а віри... у зневіру і пессимізм.”

(Л. Луців — „Т. Шевченко — співець української слави і волі”).

Іван Франко у заключному вислові про Шевченка міг завершити своє слово такою золотою думкою:

... Ти оцію невеличкою книжкою зробив те, чого б не мали сили зробити десять морально озброєних армій. Ти нею створив націю.”

(„Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р.”)

Невже ж ці слова І. Франка про Шевченка не були відомі авторові праці про „мітотворця” і взагалі підозрілої та навіть збоченої людини? А навіщо ж тоді наука і титули?

Відомо, що до 1914 року польський інтелектуальний світ із пімстою виступав проти Івана Франка за його критичні завваги на тему (контроверсійного твору) „Конрада Валленродта” Адама Міцкевича, та у питанні валленродизму як ідеї. Стаття І. Франка в „Нос Фрає Пресс” п.н. „Поет подвійної зради” довела до негайного карного усунення нашого поета із складу особливих дописувачів польського „Львівського Кур'єра”, применення респекту до І.

Франка зі сторони польського інтелектуального світу та остаточного недопущення поета до професорської позиції у Львівському (польському за складом педагогів й науковців) університету.

А в нас із появою публікації Ю. Грабовича не те що майже ніякої реакції загалу не було, а навіть наукового світу! Звернули увагу на цю шевченківську „сенсацію” рядові громадяни, патріоти, читачі наших газет.

Виникає питання: чому так писати проти того, кого понад 100 років обожнює народ, кому ставлять пам'ятники по всій Україні, чиї твори видають навіть в західних мовах, називали його ім'ям у 1918-1820 роках військові частини чи організації? Прийнято ж цим ім'ям називати почесні установи, інсигнії, медалістику, геральдину прекрасу на поштових марках Української Республіки; Шевченко увійшов у назви вулиць, бульварів, маємо Київський університет „ім. Т. Шевченка”.

Чи можна собі уявити, яких надлюдських зусиль мусіли вжити українці, щоб у окупованому Києві у 1939 році відслонити пам'ятник Шевченкові, саме там, де літами пишався за царських часів пам'ятник „царя-деспота Миколи Лютого” (за словами Шевченка) — переслідувача саме поета-бунтаря — за словами М. Рильського. І тут же знову запит: який же „пам'ятник” готовиться в „нашому” Гарварді про борця України? — цей, що появився, про який тут мова? Хіба що ні!

Патріотична еміграція сповнила свій довг на землі Вашингтона відслоненням 27 червня 1964 р. у столиці З'єднаних Стейтів Америки пам'ятника Т. Шевченкові, в присутності президента ЗСА Д. Айзенгавера та 100.000 паломників; те ж було й у Вінніпезі, в Канаді.

У публікації Ю. Грабовича обезценено того, хто творив частину всього народу, особливо його боротьбу на порозі ХХ століття. У висліді вже були голоси про негайну зміну назви першої української національної, столітньої академії наук „Наукового Товариства ім. Шевченка” на ... ім. Івана Франка! А тим часом книжка є на ринку, а гарвардська думка дійшла і в „Свободу”, в статті проф. О. Пріцака про пляновість наукової творчості УНІГУ в майбутньому та із... „позитивом чи особливістю,

цінності нової публікації проф. Ю. Грабовича про Шевченка із оригінальністю змісту та оцінки чи переоцінки саме Тараса Шевченка як... мітотворця”.

Після раптової бурі думок настала тиша, бо ж було ніби то авторитетне вияснення „нерозумних наїлепів”, мовляв, не науковці — не зрозуміли високості нового наукового підходу та ще й особливим англомовним стилем, незрозумілим для пересічного громадянина нашої спільноти ...

Зрілости нашої освіченої людини вповні вистачає, щоб зrozуміти тенденційність оцінки Т. Шевченка, висловленої ясно в багато більше місцях, ніж д-р Волянський згадав.

Подаємо вповні листа д-ра О. Волянського у „Народній Волі” 8. 12. 1984 р.

„З листів до Редакції:

Вельмишановний Пане Редакторе!

У 39-му числі „Народна Воля” помістила вже другу статтю Романа Процика в обороні книжки „The poet as mythmaker”, що її написав про Тараса Шевченка проф. Юрій Грабович. Своєю статтею „Зайва контроверсія” Процик робить ведмежу прислугу Українському Гарвардському Центральному ідентифікуючи появу цієї шкідливої книжки з УНІГУ. Автор також надмірно спрошує цю „контроверсію” приписуючи, на мою думку, почесне завдання оборони Шевченка виключно політичному середовищу т. зв. „Визвольного Фронту”. Чи щирий українець може погодитися із твердженням Грабовича, що Шевченко це анархіст і, що ми помиляємося, коли думаємо, що Шевченко змагався за українську національну державу (стор. 134). Грабович вважає, що Шевченко залишив нам „сумнівної вартості спадщину” (стор. 161), що Шевченко не є нашим національним поетом, але радше тубільчим-етнічним (стор. 135-6), подібним до „шамана” (стор. 148). На думку Грабовича, Шевченко не був державником (стор. 160), що у його творах Гетьманщина — це не держава чи політичний устрій, але якесь „ідеальне буття”, а козацтво, це міт (стор.

ВИЗВОЛЕННЯ НАЦІЇ ОКОРОПЛЮЄТЬСЯ
І ОСВЯЧУЄТЬСЯ КРОВ'Ю Її НАЙКРАЩИХ
СИНІВ. ЧЕРЕЗ ІХ СМЕРТЬ — ВЕДЕ ШЛЯХ
ДО ПЕРЕМОГИ!

Симон Петлюра

119). Грабович каже, що у Шевченка минуле України це „екзистенціальний” а не політичний феномен, що твори Шевченка, це „інтелектуальне байдикування” (“intellectual oricollage” стор. 31), термін, що його вживав Леві-Штравс у своїй книжці „Дикунська ментальність”. Ще багато більше подібних думок, часто, зручно завуальованих, знайдеуважливий читач у дій книжці Грабовича.

Ще одна обсервація: Коли Грабович пише про Україну, то вживав “The Ukraine” наче б це була якась провінція а не країна, але цього він не робить, коли пише про Польщу чи Росію.

Взявши під увагу вищезгадане, чи можна дивуватися, що ментор проф. Грабовича — проф. В. Вайнтрауб зарекомендував його після написання цієї „наукової праці”, що намагається стягнути з п'єдесталю нашого Пророка на голову Слов'янського департаменту Гарвардського університету?

Надіюсь, що в ім'я „Фейр Плей” Ви не відмовитеся надрукувати мойого листа у Вашому цінному часописі, остаючись з правдивою пошаною.

Д-р Олег Мирослав Волянський.”

Ось тому поява листа д-ра О. Волянського стала далеко більше сенсацією серед українців, які у питанні важливості Тараса Шевченка ніколи не будуть мати і найменших сумнівів.

Ми віячні д-рові О. Волянському і редакторі „Народної волі” за поміщення листа, щоб наш патріотичний загал міг знати собі справу, чого ми можемо сподіватися від зовнішнього світу і то в час, коли вирішується питання майбутності нашого народу під Москвою.

Невже ж поранена Україна неспроможна вже відчути удару по духові Тараса Шевченка — удару по всій нації?

Зле діється, коли народ має вказувати шлях правильної національної боротьби духовому проводові, як це було в 1918-20 роках, з приходу чого прийшло до провалу тяжким трудом відродженій держави, про яку як „свою правду, силу та волю” мріяв саме Тарас Шевченко.

Політично й стратегічно світ бере ось зараз під належну увагу Україну, як ключ до спасіння усієї Європи. І, розуміючи це, страшна ворожа сила бажає спрофанувати дух Шевченка, зірвати всю підставу нашого народу не то для дальшого змагання за реставрацію незалежності, а применіти його будь-яку вартисть, як окремої національної одиниці, мертвій вже до такої міри, що не бачить та не розуміє намагань умертвлити Шевченка.

Заявляємо ясно і недвозначно деяким „науковим чинникам” Заходу, що їх сподівання чи

бажання бачити якусь „нову Україну” лише з гуманними, якими є культурницькими автономними „правами” (згідно з гельсінськими деклараціями) та в рямах вже нібито здемократизованої „великої Росії”, — нереальні зовсім, бо „Гюмен Райтс” які західній світ хотів би зреалізувати, є утопією, є нонсенсом в Росії. На такі домагання Заходу не може бути місця зараз в Україні, бо в ССР головною ідеєю в державному устрої є інтернаціональна по формі та російська змістом уніфікація всього різно-національного населення, якого батьківщиною має бути вся територія ССР, без льокального прив'язання, навіть по культурницьких традиціях.

Гуманні права — в національному розумінні — можуть бути зреалізовані лише шляхом проглямациї повної незалежності кожної неросійської „республіки”. За п'ять хвилин після проголошення суверенності автоматично всі проблеми соціально-національних прав будуть розв'язані. Інакше це втрата часу й енергії та знищення людського життя у кожному народі на його національній території.

Тарас Шевченко, як духовий провідник народу, не стояв за якесь лише соціальне відродження народу в драгоманівській орієнтації, яка в час національної революції в Україні у 1917 році зводилася до І-го, а максимально до III Універсалу, у федеральному союзі із демократичною, на словах, Росією Керенського чи майбутнього Солженицина . . .

Думки Т. Шевченка:

... Воскресну нині, ради їх,
Людей закованих моїх,
Убогих, нищих возвеличу
Малих отих рабів німих,
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово . . .

**

Слава не поляже,
Не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі
Чи правда, чия кривда . . .

**

Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля . . .
Не скус душі живої
І слова живого!

(„Кавказ”)

— вони є протирічні автономізму 1917 року та сьогоднішньому подекуди дисидентству.

В очах О. І. Герцена „Шевченко також політичний діяч і був борцем за свободу”, і тому в поневоленому слов'янському світі, за П. Грабовським, — „Шевченко стояв поряд з найвидатнішими поетами слов'янського світу — Пушкіном і Міцкевичем”. („Тарас Григорович Шевченко”), а за Іваном Франком: „... Шевченко показав... для всіх будущих поетів політичну дорогу, якою слід ступати на тім полі, та основу, з якої треба виходити” („Темне царство”).

Цього поважного „атуту” не можуть ігнорувати ні український, ані закордонний світ, який мав дипломатичні та військові взаємини із новою Українською Республікою — державою українського народу, вихованого саме на твердих післанницьких вказівках поета і духового провідника Тараса Шевченка — люди демократичних зasad у співжитті зі всіма вільними народами, тобто так, як це власне розуміє західний світ.

Тому справа зневаги величі та могутності Шевченка Ю. Грабовичем з Гарварду є темою відповідної реакції також усіх центральних установ еміграції в Америці та поза нею, включаючи й наукові товариства.

Є нині в окупованій Україні чимало таких, які мають лише типове українське прізвище та родинний спогад про походження „з козацького роду” минулих століть... Ale в хвилину трагічної пригадки родового походження та етнічності додати цьому самозабутому слово про Шевченка — і наступає в отих німих дужом до України рефлексія, евашанне опам'ятання до романтичних слів Титана:

„Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива”...

За хвилину-дві мовчання приходить опам'ятання, а там і вдумливе слово: „Да, Шевченко, чого-то другое. Да ви прав...”

Це, що тут пишеться, це не мітичне роздумування, не фантазія (за тезами проф. Ю. Грабовича), а реальність: у 1918 році таких сцен „воскресіння з мертвих” було в Україні багато, а особливо на прикордонних пашпортових станціях Української Держави з Советською Росією: у Коріневі, Білгороді чи Валуйках. Там

поворотці з Уралу, Петербургу, Москви та Поволжя ставали на коліна перед вартовими й інспекторами митної і пашпортової служби та, цілуючи землю своєї Держави, просили прощення за обrusіле відступство, щоб лиш Мати-Україна прийняла їх у свої обійми, точно за... словами Шевченкових слів.

Чому ж у обличчі оцієї чаруючої істини не міг аналітик Шевченка Юрій Грабович знайти правди, коли й нині у Львові та в Києві сучасні Орфеї і „Неофіти ідуть і несуть

„Наче рану Христову — Вкрайну”
(Тарас Мельничук)

Чи ж варто бути в крузі ігнорантів реального українського факту там над Дніпром чи Дністром і піддатись „модерному” голосові майбутніх колаборантів з „новою Росією”, які своїми ризиковними потягненнями чи плянуваннями, побудованими на гарних у теорії та безвартісних реально т. зв. „Гуманностевих правах”, ведуть до страшних розчарувань та катастрофічних наслідків для всього Заходу?

Вже так було, що Захід повірив у співпрацю з Росією в 1944-45 роках...

Чи знову мало б бути повторення фронтових операцій вже не на Прагу, Софію, Віден, а з продовженням наступу із Праги та Відня — на Шtrasбург та Ліон, з Будапешту — на Загреб та Трієст, із Софії — на Аteni та й Царгород (омріяна точка царями)? Так мало б прийти, за словами Олександра Пушкіна, об'єднання всіх слов'янських струмків у єдиному слов'янському (державно-російському) морі...

За ігнорантну поставу Заходу до волі народу України була заплата. Яка ж благодатна місія існує ось зараз перед нашою науковою елітою, утвердженою в післаництві Шевченка, з його залізним законом та логікою думання, для народів світу — в боротьбі за їхню волю та мирне Боже життя на своїй землі! Ale іх тезою, законом для творчого іх життя мусить бути СЛОВО Шевченка, який писав: „Живу, учусь, нікому не кланяюсь і нікого не боюсь... Велике щастя бути вольним чоловіком!” (Лист до брата, із датою 15 листопада 1839 р.).

Хай же це святе Шевченкове Слово буде законом для науковця та заразом державника української нації, зараз у вільному світі, та хоч у якійсь мірі на Батьківщині.

М. Чировський

ЩЕ ПРО „КОМПЛЕКС МАЛОРОСІЙСТВА”

Кілька місяців тому з'явилася моя стаття „Модерні малороси” в „Національній Трибуні” в Нью-Йорку. Вона декого „зачепила”, хто почувався винним. Мовляв, „вдариш у стіл і ногиці обізвутися”. Хто має „комплекс малоросійства”, того моя скромна аналіза вразила, бо „правда в очі коле”. Щоб заглушити власну совість, оті „знервовані”, замість аргументів, взялися за звичайну лайку.

Про „комплекс малоросійства” писали раніше Донцов і Маланюк та інші.

От недавно вийшла в Нью-Йорку дуже цікава книжка писань бл. п. редактора Вячеслава Давиденка. Упорядником книги є Алла Коссовська-Давиденко, письменниця і поетеса. Книгу фірмує Асоціація Діячів Української Культури. Назва книжки є „На різні теми”. Давиденко був довголітнім співробітником редакційного складу щоденника „Свобода”, яка тоді ще була приблизно таких поглядів, як і він, але сьогодні є вже по другому боці бар'єри.

І от цитата із есею Давиденка „Творча молодь України”, вміщенному у книзі, на сторінці 175-6:

„Тільки одержими, — пише Валентин Мороз, — міг бути українцем в умовах Києва чи Харкова в XIX столітті, коли Україна вважалась неіснуючою, похованою”. „Тільки одержими може бути українцем, — продовжував Давиденко, — у цьому Харкові тепер, коли „премудрі поросята” переконані, що всі нації незабаром зіллються в одну. „Реалісти” на Україні ніколи не були українцями — вони неминуче ставали малоросами. Біймояся як вогню „реаліста” — а ми додали б ще і „реалітетника”, — коли хочемо бути українцями”!

Далі В. Давиденко стверджує: „А хіба не приписували донкіхотство нашим героям-підпільникам 20-40 років, нашим утівцям, що, мовляв, з мотикою кидалися на сонце? Так, приписували це їм — тим нашим людям, що врятували честь нації, що в Другій світовій війні, коли на наших землях зударилися в кривавому двобої дві найбільші держави-хижаки, зуміли вписати золоту сторінку в книгу виз-

вольної боротьби нашого народу і залишили заповіт наступному поколінню нескорених”.

А проводячи паралелю із пізніми сімдесятими і ранніми вісімдесятими роками нашого часу, чи ж п'ятирічна боротьба афганських повстанців проти московського насильства, — це не донкіхотство в очах міжнародних „малоросів” — лібералів, чи це теж не поривання „з мотикою, на сонце”? А боротьба повстанців у Нікарагуї, або Камбоджі, або в різних місцях Африки, де червоні режими є піддержані Кремлем? В Етіопії червоний режим сам сприяв голодові, який поборюють тепер західні країни.

А на іншому місці, на сторінці 101-2, Вячеслав Давиденко каже слідує:

„Впускаючи українського емігранта в Україну і дозволяючи йому зустрітися з рідними, серед яких можуть бути комсомольці, комуністи, студенти, особи на урядовій службі, пенсіонери, КГБ тим самим по повороті цього емігранта додому запечатує йому уста як антикомуністові і паралізує як політичного емігранта. З „певних причин” він уже не буде виступати в пресі з антисоветськими статтями, не забиратиме голосу на зборах, не пікетуватиме советської амбасади, навіть не критикуватиме прилюдно советського режиму. А „певні причини” — це те, що на Україні залишив він своїх рідних як закладників”.

Отже є ще й інші, як бачимо, аспекти малоросійства, тобто зміновіхіства, безпринциповості і позирання в сторону „старшого брата”, мовляв, щоб його не дратувати. Не мої це слова, а погляди, висловлені Давиденком, Донцом, Маланюком, Морозом, як був він ще Морозом, який холодив і морозив свою поставою кагебістів, та іншими численними ярими, одержими українцями.

„Комплекс малоросійства” послаблює національний стрижінь державницько-думаючого українства. Цей комплекс проявляється в найрізномірніший спосіб. Наприклад, роздмухування сьогодні „німбу” Миколи Хвильового. Він — переконаний марксист, який спочатку шкодив визвольним змаганням, довгий час член комуністичного партійного естаблішмен-

ту, вкінці нібито прозрів як український націонал-комуніст, що кинув гасло „Геть від Москви”, але замість боротися проти червоного московського імперіалізму в Україні, кінчить самогубством як банкрот, услід за приповідкою, що „Все життя гуляв, а перед смертю за кадило хапав”. Він міг бути визначним поетом і драматургом. Врешті-решт він зрозумів свою життєву помилку, довіряючи комуністичній Москві як свого роду „реалітетник” тодішньої доби. Його треба і надалі осуджувати, бо Філіпп-Хвильовий стріляв наших людей у ЧЕКА. А вже робити з нього „національний прапор”, як з Григоренка, — це вже повний малоросійський комплекс. Намагання виправдувати марксиста і назовні — „українського” большевика, який валив Директорію і допомагав московським большевикам на Харківщині у найкритичніший момент Визвольних Змагань, — спрямоване на психічне послаблення самостійницького і безкомпромісового українства.

„Малоросійським комплексом” є і співання славословія сьогодні і перевидання творів, і облення майже національного героя з Володимира Винниченка. Його одержимість соціалізмом стала однією із причин трагедії Визвольних Змагань 1920-х років, коли він за всяку ціну хотів іти на компроміс з московськими большевиками, тими, які не вірили в жодні компроміси і йшли на повне знищення української державності. Винниченко, який не хотів говорити з гетьманом, але перетрактував з німцями і навіть плянув спільну акцію з московськими большевиками проти гетьмана! Для нього, українського соціаліста, московські большевики були ідейно близкі і заслуговували на більше довір’я, як український гетьман консервативних поглядів.

От що про Винниченка розповідає Матвій Стаків у своїй статті „Чому М. Грушевський повернувся в 1924 році до Києва”:

„У квітні 1919 року Винниченко вирішив виїхати в Україну і там брати участь в діяльності

ЧИ ПОЖЕРТВУВАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА”?

советського уряду. Свою згоду з советським урядом ЗГ УКП тримала в таємниці аж до моменту, коли отримала від Винниченка вістку, що він прибув до Москви і там переговорює про умови своєї співпраці. Тоді щойно провід ЗГ УКП оповістив брошуру Винниченка — звернення до „української клясово несвідомої інтелігенції”, і інші подібні брошюри, в яких Винниченко закликав інтелігенцію співпрацювати з „радянським урядом” і, зокрема, повернутися за його прикладом в Україну під советську владу”.

І от такій людині, з „малоросійським комплексом” і зі заником „історичної пам’яті”, за дефініцією Є. Маланюка, яка своюю політичною лінією сходила сама на манівці і других вела за собою, робиться такими ж „малоросами” помінки, пишеться похвальні статті і друкується її густо-часто сумнівної вартості твори. Це акція для послаблення українського національного стрижня. Без сумніву, так. Треба підкреслити, що в Москві Винниченко переговорював передовсім із проводом Совнаркому РСР і Російської Комуністичної Партиї, згинуючи свій карк перед „старшим братом”.

Винниченко не хотів незалежної України, а тільки бажав бути у злуці об’єднанні, федерації зі „старшим братом”, і тільки зовнішні політичні причини змусили його стати „самостійником”. Він посміхався з М. Міхновського, який був, мовляв, „самостоятельником” в заранні Української Центральної Ради, коли вона була ще „федералістичною”, тобто ще не позбулася „малоросійства”.

Винниченків, Хвильових, Григоренків і їхніх подібних є чимало. Вони створювали і створюють „бацилю” малоросійства внутрі українського національного організму, і успішно його послаблюють, як от хоч би лінія Закордонного Представництва Київської Гельсінкської Групи

Земле рідна!..
Хто тебе любов’ю обікраде,
Хто твої турботи обмине, —
Хай того земне тяжіння зрадить
І з прокляттям безвість проковтне!

Василь Симоненко

пи, що під проводом Григоренка прямує у „неділимський” табор.

Недавно можна було бути свідком ще іншого прояву „малоросійського комплексу”, коли в сорокріччя постання УПА деякі політичні групи стали цих „героїв абсурду” визивати всячими іменами і виливати на упівських воїнів „помії” долучуючися дуже ефективно до соціетської нагінки на „буржуазно-націоналістичних” упівців. Треба було приподобатися якось „старшому братові”!.. Послухаймо, що Джан Армстронг, автор „Українського націоналізму”, сказав:

„Якщо колинебудь існувала група, готова боротися проти непереборних, здавалося, труднощів, то це була Організація Українських Националістів”. Чужинці високо оцінювали чин УПА, яка була чи не єдиною повстанською формою, що боролася без жодної зовнішньої допомоги. Але не так УПА оцінювали люди з комплексом малоросійства.

Недавно, бо у жовтні 1984 р., переслано було Радіом „Свобода” дві програми. Одна, про утворення УПА в 1942 р., передавана М. Федоровичом, а друга, зі серії „Сучасна історія України”, передавана Р. Шпорлюком. От перша передача не ідеальна, з багатьома недокладностями відносно початків УПА, її кількости в час її найбільшої сили і організаційної структури та розтягlostі дій.

Друга ж передача з малоросійським характером і свідомим намаганням понизити боротьбу ОУН-УПА. Автор передачі твердить, що на східніх землях України ця боротьба не здобула популярності, бо, позбувшися большевицької диктатури, населення не хотіло замінити її другою, хоч би й українською і самостійницькою. А воно так не було. На Лівобережжі панував мілітарний режим, а на Правобережжі шалів Райхскомісар Е. Кох. Терор був такий сильний, що населенню тих теренів, паралізованому большевицькими утисками, голодом, єжовциною і повною ліквідацією українізації, — треба було більше часу, щоб себе психічно двигнути і піднятися до боротьби проти німців і большевиків рівночасно. Повстанські загони, все одно, хоч поволі, але організувалися і на Київщині, Криворіжчині, Дніпропетровщині, а ждо Донецького Басейну. А зрештою, О. Герус у своєму доповненні до англійського ви-

дання „Історії України” Д. Дорошенка, зазначує топографічний момент, а саме, що „Східня Україна, ..., з її відкритими степами, не була надто пригожим тереном для партизанських операцій”.

Інтерпретація проф. Шпорлюка не є об'єктивною і в ній є елемент для вподоби західнім демо-лібералам, включаючи і образливий напіак на адресу УПА. Москалі-большевики також хочуть приштити УПА латку „буржуазного націоналізму” і „фашизму”. Чомусь фальшиво інтерпретує автор серії і перебіг та рішення Третього Великого Збору ОУН із 1943 року, ідучи по лінії демолібералізму і сугеруючи ОУН... еволюцію у лівому напрямі. А воно так цілком не сталося. Тільки частина членства пізніше відкололася, діставши назву „двійки”, але ОУН (р) стояла дальнє на давніх засадах безкомпромісової боротьби з московським ворогом.

Малоросійським комплексом можна назвати і підпис Архиєпископа М. Марусина під звісним листом Конгрегації для Східніх Церков, що осуджує український т. з. псевдо-патріотизм, який «нібито шкодить Церкві. Владика Марусин підписує цього листа саме тоді, коли на Римському престолі є Папа, який польський патріот, який свою Польщу рекламиє і в Африці, і в Південній Америці. Він — поляк-державник.

Реа сумуючи попередньо сказане, вкінці цитуватимемо думки непересічного українця, Євгена Маланюка, вісниківця, знаменитого поета і глибокого політичного мислителя. У 1959 р., коли ця тема була не менше популярною, як і нині, він опублікував книжечку п. н. „Малоросійство”, де вдумливо проаналізував цю тему. Він питав, що ж таке малорос, і відповідає:

„Це тип національно-дефективний, скалічений психічно і духовно. Але малоросійство, „найменше, дотикало основну нашу національну масу — селянство”... Воно „було завжди хворобою не лише півнітелігентською, але — й передовсім — інтелігентською, отже поражало верству, що мала виконувати роль мозкового центру нації.” Далі: „Малоросійство бо — наша історична хвороба, хвороба многовікова, отже хронічна. Ні часові застрики, ні навіть хі-

рургія тут не поможуть. Її треба довгі-довгі десятиліття — ізжити".

Маланюк уважає, що малоросійство є психічною недугою, якої батьком являється польський полковник Мартин Пушкар, символ знівечення перемоги під Конотопом. Ця українська недуга свідомо або і несвідомо допомагала Москві, а її Москва свідомо плекає серед українського народу різними засобами: неділістством, непередрішенством, культобміном, угодовщиною і т. п.

„Але малоросійство, — писав далі Є. Маланюк, — це не політика і навіть не тактика, лише завжди априорна і тотальна капітуляція. Капітуляція ще перед боєм". Це заник історичної пам'яті про те, що нам вчинила Москва, через систематичне впорскування комплексу меншевартоності; мовляв, „ніколи не мали держави", „темне селянство", „глуний хлоп", „хахол", або інші клейма.

Єдиним радикальним ліком на цю психічну хворобу є Державність — стверджує Маланюк. Малороси зникнуть у власній, нашій Державі, але боротися з цією хворобою треба постійно, тримаючи під контролем „бацилю малоросійства".

Петро Кізко

ЧУПРИНКА

Не померкне в віках сторінка,
Та, що на ній ім'я —
Генерал Тарас Чупринка —
Цвітом сузір сія.

Не погасне в народі пісня,
Та, що надхненна ним,
Та що під зорями висне
Прапором золотим.

Не погасне в народі слава,
Та, що про нього йде,
Та, що повстанські лави
В бій крізь вогні веде.

Не замовкне ніколи мова,
Та, у якій всяка час
Виростають, живуть два слова —
Чупринка Тарас!

Німеччина

ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ООЧСУ

Нью-Йорк. — У Домі ОУВФронту при 136 Друга авеню відбулося 27. 1. 1985 р. ділове засідання Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України, яким провадив голова ООЧСУ проф. д-р Микола Чировський, секретарював інж. Богдан Качор. У засіданні взяли також участь заступник президента УККА ред. Володимири Мазур та голова ГУ ОЖ ОЧСУ п-і Дарія Степаняк, яка поінформувала про діяльність Об'єднання.

Заслухано звіти голови ГУ та референтів за пророблену працю. У обговоренні звітів і потім у плянуванні дальшої діяльності ООЧСУ брали участь, крім названих вище, м-р. Є. Гановський, Т. Олещук, В. Костик, М. Грицков'ян, керівник Канцелярії ООЧСУ Д. Богай, ред. І. Длябога, ред. Л. Полтава.

Вирішено, що черговий Здиг українців Америки і Канади відбудеться на Оселі СУМ біля Елленвіл, Н. Й., 6 і 7 липня та буде присвячений 35-літтю героїчної смерти Гол. Командира УПА Тараса Чупринки — Романа Шухевича в бою з Москвою, із відзначенням 60-ліття створення Спілки Української Молоді в окупованій Україні.

З подякою прийнято дарунок для ООЧСУ від п-і Аллії Давиденко-Коссовської першого тому збірника „На різні теми" пера св. п. ред. Вячеслава Давиденка, видання з маркою АДУК. Цю цікаву книжку можна набувати в ціні 10 дол. за примірник (понад 400 стор., багато світлин). Вийде ще один том.

Вирішено приступити до публікації вибраних праць видатного націоналістичного діяча, члена УГВР і довголітнього голови ООЧСУ св. п. проф. Івана Вовчука.

Засідання ГУ ООЧСУ було попереджене нарадою Видавничої Комісії під керівництвом д-ра М. Чировського, у якій взяли участь д-р В. Стойко, ред. Л. Полтава, м-р. Є. Гановський, Дм. Богай. Обговорено і сквалено раніше опубліковані видання, в тому антологію статей і поезій „Київ", видання АДУК — ООЧСУ, та намічено нові видавничі пляни.

Видавнича Комісія ОOЧСУ вітає публікацію молодечного журналу „Крилаті", органу ЦУ СУМ, з 1985-го року в Нью-Йорку та закликає батьків і матерів подбати, щоб усі сумівці мали цей журнал.

Антін Куцінський

РІДНА МОВА — ДАР БОЖИЙ

Господь Бог створив людський рід, що з його святої волі поділяється на різні племена, нації та раси, які мають притамані їм фізичній духові особливості. **БОЖЕ ПРОВІДІННЯ** призначило нам родитися українцям. З волі Творця ми відрізняємося від інших націй свою мовою, культурою, що є надбанням духового життя наших предків з минулих тисячоліть. До тієї природної особливості нашої нації, крім релігії та інших духових ознак, належить рідна українська мова. Рідна мова є не тільки зовнішньою, але й духовною ознакою нашої культурної самобутності, якою ми відрізняємося від інших народів.

Все, що по батьках передається дітям, український народ називає „батьківщиною”. Стосується цей термін не лише матеріальних благ. Передають батьки дітям і духовні цінності: мову рідну — скарб народу, Церкву Христову, звичаї, традиції та культурні надбання свого часу. Маючи в серці заповідь „Шануй батька й матір свою, щоб добре було тобі, та довголітнім був ти на землі”, тож все унаслідане по батьках ми повинні любити, шанувати, берегти від загибелі, берегти рідну мову, яка є невичерпанним джерелом духової творчості нашого народу.

Св. пам. Митрополит Василь Липківський, в проповіді під час „Зелених Свят”, сказав: „Рідна мова — шлях до Бога та є найкращий дар Божий, бо від Отця світу сходить лише добре даяння і всякий звершений дар”. (Як. 1, 17).

Мова — це найкраща посвідка нашої національної принадлежності. Мова є прецінним Богом даром для вільної, свідомої свого „Я” людини.

Св. пам. Митрополит Іларіон Огієнко казав: „Хто рідну мову забуває, той стає чужинцем для своєї нації. Чисю свою говориш, того й душу носиш!” . . .

Народи й держави, які хочуть насильно панувати над іншими народами, покоривши їх фізичною силою чи підступною політикою, накидають їм, в першу чергу, свою мову. Так робили й роблять ще й тепер москалі на протязі

всієї нашої з ними боротьби. Як колись російські монархісти, так нині й комуністи послуговуються одною методою: щоб підкорити український народ, накидають йому мову московську.

Але народи, які не даються стати погноєм для наїздника та вміють і хотять шанувати самі себе, свою волю, своє ім'я, свою гідність національну та вимагають такої пошани до себе і від інших, не піддаються сліпо тим асиміляційним впливам чужинця-поневолювача. Такі народи плекають і обороняють свою мову — ознаку своєї самобутньої культури. З неустанною силою чинить спротив асиміляції український народ на рідних землях і в наші дні.

А в цей час тут, на вільній землі американській, частина нашої молоді та й деяких старших людей, добровільно, без жодного примусу забувають рідну мову або нерадо нею послуговуються, та захоплюються всім чужим. Це явище асиміляції є потрібне для політичної цілі нашому ворогові — Москві. Бо коли українці, зрікшись рідної мови, втілюються в неукраїнське суспільство, то вони поволі перестають жити українськими проблемами. Відколоввшись від матірного пня-гурту українського, вони поступово причалюють до тих політичних середовищ, які йдуть на поводку „коекзистенції з СССР”, а навіть стають лояльними до московської тези, що Україна є невід'ємною частиною Росії! Москві ж це й на руку! Бож побільшується число симпатиків Москви, а зменшується українська антикомуністична етнічна група в Америці, група, що є сіллю в очах московських комуністів і їх агентів. На протимосковську ж антикомуністичну українську еміграцію звертаються очі мільйонів українців у Рідному Краю.

Твердження, якого дехто тримається і подекуди шириться серед молоді, що, мовляв, українці, народжені в Америці, а також ті, що одержали американське горожанство не є вже українцями, а стали американцями, є наскрізь фальшиве. Національність унаслідується по батьках, а не по місці народження, і рідною мовою є батьківське мова, в нашім випадку —

українська мова. Де Валера народився в Нью-Йорку, а став славним борцем за волю Ірляндії. Верблюд, народившись у кінській стайні, лишається таки верблюдом.

**

Нам треба знати чужі мови і то чим більше, тим краще, у тому ѹ для ЗСА. Бо як казав князь Володимир Мономах: „Від цього честь велика від людей”. Але все ѹ всюди ми повинні пам’ятати, що хто відчувається рідної мови, той відчувається і рідної душі і не вартий він ходити по Божому світі, бо зробив те наче Юда...

„І чужому научайтесь ѹ свого не цурайтесь”, — лишив нам такий заповіт наш пророк Т. Шевченко, додавши до того ѹ такі караючі слова: „Бо хто матір забуває, того Бог карає, того діти цураються, в хату не пускають, чужі люди проганяють, і немає злому на всій землі безконечній веселого дому”. А близчий до наших часів поет Володимир Самійленко, до цієї проблеми поставився ѹ з гострішим засудом: „Хто забуде рідну мову, що луна по світу, і покине рідну справу, щоб чужим служити, хай той згине, окаянний, соромом покритий, хай того земля не прийме і проклянутъ діти!”

Бельгійський письменник Ван-Баєрс твердить, що „перемінити народові його природну мову це те саме, що вчинити духове вбивство народу”.

Наш великий педагог, сучасник Т. Шевченка, Кость Ушинський каже: „Мова — це найважливіший, найдостойніший і найміцніший зв’язок, з’єднуючи віджилі, живі і майбутні покоління народу в одне ціле. Вона не тільки виражає собою життєвість народу, але ѹ саме життя”.

Сучасний український письменник Б. Антоненко-Давидович навіть в „УССР” писав: „Людина, що байдуже ставиться до своєї мови, — не єміс любити свого народу, який народив її, не любить тієї землі, яка є його батьківщиною”.

Великий український мовознавець Олексан-

дер Потебня писав, що мова це „творчий орган думання”. Він же доказав аналізою психіки дітей, що ті з них, які в перших роках уміння говорити вивчають одноразово дві чи більше мов, то на початку шкільної науки виявляють надзвичайні здібності, але з часом дозрівання робляться труднішими і в більшості з дитинства стають ліворучками.

Ще донедавна в Америці панувала сильна тенденція про яку писалось і для неї багато робилось в користь так званого „стоплюючого котла” („мелтінг-пот”), тобто таких заходів, щоб усе населення, без огляду на його етнічне походження, переробити на американців з англійською мовою і культурою. Однаке це не принесло позитивних наслідків, а привело до обниження культурності і повноцінності таких американських горожан. Тепер навіть в урядових колах Вашингтону заперечують доцільність такої шкільної політики.

Добробут, вигоди побутового життя в Америці, а вслід за тим лінівство, створюють умови, серед яких постають у молоді шкідливі думки ѹ поняття. Коли ж до того додамо спрітне й постійне діяння Москви і всіх інших деморалізуючих чинників, то тоді ясно усвідомимо собі ті обставини, в яких живе наша молодь. Тому хочемо звернути увагу батькам, якщо їм дорогі їхні діти, і які не хотіли б, щоб у майбутньому мури наших церков, школ та інших українських установ та молодечих організацій лишились лише пам’ятниками загибелі української спільноти, — присвятити вже тепер більше уваги вихованню своїх дітей та навчання їх своєї рідної мови — основного чинника національного виховання.

**

Тому, що в цій статті значення рідної мови хочемо обміркувати якнайширше, то розглянемо це питання ѹ в аспекті внутрішнього життя нашої громади. Сподіваємося, що одверте висловлювання думок про наші недомагання зверне увагу суспільної думки та побудить до їх виправлення.

Релігія є однією з найголовніших основ культури, а рідна мова є природнім засобом для підтримування національно-релігійного життя, особливо, в умовах життя на еміграції. Тому Українська Національна Церква, в її Бого-

ЧИ ВИ ПРИДБАЛИ І ПРОЧИТАЛИ ЦІННЕ ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ? — КНИГУ ДОКУМЕНТІВ!

службах та й у внутрішньому організаційному житті, повинна вживати лише українську рідну мову. Без того наша Церква поступово виродиться, утратить зміст і форму і обернеться в іншу національну Церкву, осиротивши душі віруючих і Боголюбних її дітей-українців. А щоби такого не сталося, то ще раз скажемо, що Церква наша, багата досвідом і традиціями, повинна стояти на сторожі збереження нашої української мови.

Вороги України намагались Церкву обмосковити, дозволяючи в наших церквах уживати лише і лише Москвою процензувані Богослужебні книги та вимагали, щоби проповіді для вірних виголошувались в мові московській. Але кращі провідники українського церковного, релігійного життя боролися за збереження наших церковних звичаїв, традицій та інших релігійно-національних особливостей. Той процес історичної церковної культурної боротьби завершився нашою перемогою за часів новітнього ренесансу українського життя, що сталося здійсненням відродження Української Автокефальної Православної Церкви в 1921-му році, на чолі якої став тоді, з волі Божої, обраний українським духівництвом і народом, св. пам. Митрополит Василь Липківський, УАПЦ. Тоді ж українська мова стала Богослужебною мовою в наших церквах, а також в українській церковній літературі.

Ми перебуваємо на еміграції, у вільному світі, й тут ніхто не приневолює нас забувати своє рідне (хіба лише „сини нерозумні” — за словами Шевченка). І ось тут то й стоїть перед нашими Церквами велика місія. Вони, в особі духовництва, повинні виявити той національно-моральний авторитет, що має стояти на сторожі цілості нашого народу та його історичних, Божих Пророчеств, даних нам культурних особливостей та незалежних національних прав і обов'язків перед рідною мовою.

Вживання неукраїнської мови при Богослужбах або в проповідях в усіх історичних українських Церквах, та ще й у парафіях, де подавляюча більшість вірних говорить українською мовою, або її цілком добре розуміє, означало б, що проводи Церкви з легким серцем піддаються і потурають процесу асиміляції і не провадять своїх вірних до збереження їх національ-

них, Богом даних, культурно-духових окремішностей. Навпаки, це означало б іти на повідку людських слабостей і лояльно і не обдумано сприяти асиміляції. Країна нашого поселення не вимагає від нас зренення нашого національного „Я”. Але ворог всього святого, Москва, радіє, коли бачить що когорти нескорених рідшають.

**

Компроміс вживання чужої мови в житті української громади може бути тільки в церковній школі як тимчасове явище. Ціллю того має бути покликати тих, що втрачають чи не знають українську мову, її навчитися.

Поступово ж відступати в наших Церквах від рідної мови — цього дару Божого, значило б звести наївцевь ідею окремішності нашої культури, ідею Української Церкви.

**

Москва царська, а потім республіканська й комуністично-советська ввесь час наступала й наступає на Українську Церкву та „віddіляє” її і релігію від національних справ. Тим самим віddіляє їх і від нашої боротьби за волю й самостійну Українську Державу.

Цей наступ є однаково загрозливий як для Церкви так і для нашої нації. Бо ж національні Церкви й християнська релігія є одними з найосновніших основ нашої самобутності.

**

На закінчення пригадаємо, що при зшестю Святого Духа на Апостолів вони дістали дар „говорити про великі діла Божі мовою кожного народу” (Діян. П. 11). Тому то кожна національна Церква є також основою для збереження самобутності культури свого народу, створеного з Волі Всемогучого Творця, а не для винародовлення чи асиміляції.

З Шевченка набираите карності, відшукайте квіти краси, а будете кращі і зблізитися до сходу нашого сонця, і всі ми отинимося в вільній соборній великий Україні!

Василь Стефанік

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Степан Кікта

**СПРОБА ЕВІДЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ
МУЗЕІВ, АРХІВІВ, БІБЛІОТЕК У ДІЛСПОРІ**

З нагоди панелю (відбувся в 1984 р.) про музеї і архіви на конференції Ілінойського Університету в Шампейні, складаю список українських музеїв — архівів — бібліотек за відомими мені з преси назвами і осідками, яких знаю адреси. Про більшість з них не маю інших відомостей. Після назви подаю рік заснування, зглядно першої вістки у пресі.

Повищий список зорієнтус читачів у великому „стані посідання” еміграції і повинені стати допоміжним засобом у прискоренні з’єднання цих численних установ у станову надбудову, як це мають інші сектори громадського життя.

1. З’ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ: (м-арх-бібл)

ДЕНВЕР: Український Архів Музей (Петро Олексієнко). Мав бути переданий до ДЦ УНР у Філадельфії.

ДЕТРОЙТ: Укр. Народний Архів Музей-Бібліотека (також інші назви), 1967. Друкус річні звіти англ. мовою. Має Відділ і приєднання у Воррен, Міч. У Детройті власний будинок.

КАМІЛЮС, Н.И.: Лемківський Музей, 1974. Приміщення у Стемфорді (мгр М. Дупляк)

КЛІВЛЕНД: Укр. Музей-Архів, 1952

НЬЮ-ЙОРК: УВАН, 1946, 1950,

2. Укр. Музей (давн. СУА), 1976

ПАРМА: Пластовий Музей

ПОЛУДНЕВИЙ БАНВД БРУК: Укр. М., 1950

СТЕМФОРД: Укр. М. і Бібл. (відновл. 1964)

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ: Арх. Держ. Центру УНР, 1976

2. Музей Бойківщини, 1971

ЧІКАГО: Укр. Національний Музей,

2. Укр. Інститут Модерного Мистецтва

БІБЛІОТЕКИ (виключно):

КЕНТ, Огайо: Укр. Історичне Товариство

НЬЮ-ЙОРК: Наукове Т-во ім. Шевченка

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ: Сх.-Європ. Інст. Липинського

Неукраїнські:

ДЕЙТОН: Б. Маріології, Укр. Секція
КЕМБРІДЖ: УНІГУ (проф. О. Пріцак)
ЮНІВЕРСІТІ ПАРК, Па.: (проф. В. Луців)
ШАМПЕЙН: (проф. Д. Штогрин) та інші унів.
СЕЙНТ ПОЛ: Осередок Дослідів Історії Іміграції при Міннесот. Унів.

2. КАНАДА: (музей-архіви-бібліотеки)

ВІННІПЕГ: Військово-історичний Музей ім. ген. Мих. Садовського.

2. Етнічно-релігійний та пам'яток св. Володимира, 1972
3. М. укр. мистецтва та пам'яток піонерських часів, 1974
4. Осередок Культури і Освіти, 1944. Власний, великий будинок.

ЕДМОНТОН: Укр.-Кан. М. Альберти, 1968

(Гр. Йопик нап. історію, 140 ст., 1982)

НЯГАРА: М. Мистецтва Курилика, 1979

МОНДЕР: Музей Чину Василіян, 1957

САСКАТУН: М. укр. мист. і виробів, 1977

2. Укр. Музей Канади, 1982

ТОРОНТО: Архів-Музей Укр. Євангельського Руху, 1968

2 Укр. Культурний Музей, 1975

3. Кан.-укр. Мист. Фундація, 1975

БІБЛІОТЕКИ (виключно):

КАЛГАРІ: Б. гр.-прав. ц. св. Володимира

ТОРОНТО: Б. Інституту св. Володимира

Неукраїнські:

При Університетах: Едмонтон, Торонто і ін.

ОТТАВА: Публ. (Держ.) Архів Канади (Етн.)

3. АВСТРАЛІЯ:

АДЕЛАЙДА: Укр. М. Пол. Австралії, 1981

МЕЛЬБУРН: Муз.. Укр. Мистецтва, 1979

СІТОН: Пластовий Музей-Архів (М. Шевчик помер І. 1981) Чи існує іде?

4. АНГЛІЯ:

ЛОНДОН: Бібл. ім. Шевченка (при СУБ)

Музей-Архів св. п. Степана Бандери

5. ІТАЛІЯ:

РИМ: Бібл. Василіянського Чину

Бібл. Укр. Кат. Університету

6. НІМЕЧЧИНА:

МЮНХЕН: Бібл. Укр. Вільного Університету

7. ФРАНЦІЯ:

ПАРИЖ: Бібл. ім. Петлюри, 1929

САРСЕЛЬ: Бібл. НТШ

Зведення повищого списку показує, що „мішаних” (без огляду на їх називу) укр. музеїв-архівів-бібліотек маємо 30 у 24-х містах, а саме: 15 у 10 містах ЗСА, 12 у м. Канади і 3 у 3-х Австралії. „Чистих” бібліотек українці вдержують 12: 3 у ЗСА, по 2 в Канаді, Італії і Франції, 2 в Англії, 1 в Німеччині. — 3 неукр. установ найважливішими є Держ. Архів Канади (етнічний реф. мгр Мирон Момрик) і Осер. Досл. Іміграції у Ст. Пол (мгр Галина Миронюк). Окреме місце займає Укр. Секція Бібл. Маріології в Дейтоні (проф. Галина Николишин).

Цікаво було б знати книжковий фонд усіх укр. бібліотек і уставов. Без об'єднутої всіх надбудови не в силі мати статистичних даних.

НАВМISНО ЗМИШУЮТЬ

„Весні” Академії Наук Білоруської ССР, ч. 5 з 1984 року, які виходять в окупованому Мінську, подають цікаві статистичні дані. Сказано, що в тій „республіці” серед науковців є такі за національним складом: 48,8 відсотка — білорусів, 37% — полян, 6,6% — українців.

З цього видно злонамисне московське вимішування національностей з метою їх російщення і ліквідації.

Чого б у Білорусі мали працювати українські учени, коли їх не вистачає в Україні?

Формула „єдина держава” щодо ССР — глибоко фразевана для народів Советського Союзу, насамперед із загально зрозумілих причин для неросійських народів, які сприймають її як ідею позбавлення їх (права) на власну національність...

ПДТРИМУИМО УККА — ЄДИНУ ГРОМАДСЬКУ ЦЕНТРАЛЬНУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ НА ВІЛЬНІЙ ЗЕМЛІ ВАШИНГТОНА!

**У 60-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ СУМ В УКРАЇНІ
ЗБІЛЬШИМ НАШУ УВАГУ ДО РІДНИХ
ДІТЕЙ І МОЛОДІ ЗА ОКЕАНОМ!**

**У 80-ТИЛІТТЯ МАЛЯРА І ПОЕТА
ВОЛОДИМИРА ГАВРИЛЮКА**

13-того липня 1904 р., в селі Зарваниця Підгаєцького повіту, в Галичині, в родині отця Семена Гаврилюка та Стефанії з дому Ковалської, народився майбутній мальяр і визначний поет-лірик-історіософ Володимир Гаврилюк. У 1923 р. закінчив гімназію у Львові і там же почав студіювати мальарство в школі Олекси Новаківського. Згодом вчився в Krakівській Академії Мистецтв, по закінченні якої працював учителем рисунку в середній школі на Волині. Виставляв свої твори на виставках, влаштовуваних Асоціацією Українських Мистців у Львові, у журналі „Карби” репродукувались його праці. Мав кілька відмінних циклів творчості, як: кубо-конструктивістичний, імпресіоністичний та експресіоністичний. Хоча своїми був недоцінюваний, став в авангарді українського мистецтва. Малював водною і клеєвою техніками на великих пакункових паперах. У весняній хуртовині увесь мистецький дорібок пропав. На еміграції майже цілковито перестав малювати.

Поезію любив з молодості, в гімназії був однокласником з Б. Кравцівим. Писати почав, будучи в Школі О. Новаківського. В 1934 р. познайомився з поетом Б. Ігорем Антоничем, мав великий вплив на творчість Антонича (помер у 1936 р.), а вплив творчості Антонича позначився на довгі роки на поезії В. Гаврилюка. Заходами Б. І. Антонича та мистця Володимира Ласовського вийшла у Львові перша збірка поезій В. Гаврилюка „Сольо в тиші”.

Пройшовши післявоєнну скитальнину по Європі, опинився Гаврилюк в Монреалі, Канада, і проживає там до нині. Працював у рекламовій компанії, але не як мистець, а тільки в групі, яка ночами розвіщувала реклами по автобусах. В одному з листів до В. Ласовського писав: „... Мое мистецтво пішло зовсім в дубину, хоч я все в тому чарі перебуваю. Відносно віршів — ситуація дещо краща...”.

У 1969 р. ООЧСУ видала в Нью-Йорку другу збірку поезій В. Гаврилюка, під назвою „Тінь і мандрівник”, редактор збірки св. п. Вячеслав Давиденко, мистецьке оформлення Ждана Ласовського. Книжка охоплює поетичну творчість від років 1937 по 1966. Пізніше написані праці друкувались в українській пресі, найчастіше у

„Віснику” та „Гомоні України”. В них теж стрічаємо його рецензії на малярські виставки та оповідання.

В. Гаврилюк надзвичайно скромна людина. До себе ставить високі вимоги і тільки з причини сумнівів відтягає друкування монографічної книжки. Він сам каже про себе в поезії з 1954 року:

Мій дім — тільки буденний храм,
в якому я молюся
моїм лихим богам,
моїм суворим музам,
в якому я не знаю сам,
навіщо я замкнувся
і віддаюсь некорисливим снам.

....Холодної віольончелі ночі
я слухаю з тремтінням кам'яним,
коли уста мої шепочуть
молитву за камінний дім.

(„Тінь і мандрівник”, ст. 68).

В. Гаврилюк довгі роки очолював Відділ АДУК у Монреалі; там він має приятелів і родину, яка турбується за повне видання творів поета. Та не одній родині належиться працювати над цією справою. Дорібок В. Гаврилюка належить Україні, за історичну долю якої він боліє і якій пророкував ще в 1952 році:

Сліди віків, сліди, що ми їх протоптали,
колись розкриються, мов руни письм д'недавніх,
і нам поклоняться привітно Партенони славні,
усі стрункі та елегантні катедралі.

Мирослава Ласовська-Крук

БАС СТЕФАН ШКАФАРОВСЬКИЙ В ОПЕРІ

Відомий молодий соліст-бас Стефан Шкафаровський виїхав до Чікаго, де він підписав контракт із Чікаго Лірік Оперою.

С. Шкафаровський, вихованець зразкової родини та СУМ, виграв у 1984 р. однорічну стипендію при Джуліярд, до Американського Операціонного Центру. Він уже співав у „Весіллі Фігаро” і „Травіяті”, часто виступає з концерта-ми, в які включає також українські пісні.

Бажаємо дальших успіхів!

ЩЕ ПРО ГОЛОДОМОРНИЙ ФІЛЬМ

На IV СКВУ в коридорах у Торонто восени 1983 р. було висвітлено фільм про московський голодомор в Україні в 1932-33 роках. У 1984 р. розпочато його висвітлювання в Америці. Проти того фільму були протести.

Можна було сподіватися, що фільм про штучний голод в Україні 1932-33 років, випродукований Славком Новицьким і Юрієм Луговим, розпочнеться представленням України, її національного зриву, проголошення Державної Самостійності й Соборності в 1918 і 1919 роках. Цього не було — загадки про державність.

Є там загадка про Українську Автокефальну Православну Церкву, УАПЦ, то слід було б показати портрет чи пам'ятник національного героя і релігійного героя Митрополита Василя Липківського і його цілу єпархію, зліквідовану московською більшевією. Слід було показати Академіка Сергія Ефремова — голову СВУ, Павлушкова — голову СУМ, Черняхівську та нашу розстріляну „Українську Музу”, борців за українську національну культуру й цивілізацію.

Що нам показав той фільм?

Розпочинається він висвітленням Сталіна, кати України, та паради першого травня в Києві, мовляв, той фільм для американців. Показано також зрадників України — комуністів: Скрипника, Хвильового, запроданців України, націонал-комуністів та І. Майстренка, недавно померлого в Європі, та московського дисидента Копелева. Отож такі свідки Голодомору!

Найбільш невдалим є показ та інтерв'ю із сов. ген. П. Григоренком, який під час того голоду в Україні розкішно проживав собі в Москві, на службі Кремля, а коли приїхав до Америки, то розбив нашу гримаду, твердячи, що Україну не поневолює Москва, а якась „парто-кратія”.

Дивує нас, як можна було видати 200 тисяч доларів на ту пропаганду про „кадри КПБУ й комсомолу” — під протекторатом КУК і навіть самого СКВУ, який до нині ще не видрукував Резолюції IV Конгресу СКВУ?

І. Глад.

В УКРАЇНІ ТРИВАЄ БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ
НАЦІЇ

Ярослав Стецько

Богдан Лепкий

ШЕВЧЕНКОВО ВЕРБА

Коли на чорний шлях ступав,
Ішов на прогнання в неволю,
Галузку вербову підняв,
Обчімхав і забрав з собою.

Була відрвана, як він,
Від пня і від землі святої,
Засуджена на лютий скін
Серед пустині степової.

Поніс її і посадив
За фортом, в полі, на пустині,
Здалека воду приносив
І пильно підливав щоднини.

Принялася і на весну
Зелене листя розпустила.
Ох, як же, як була йому
Та деревина люба й мила!

Було з казарми прибіжить,
В зеленій тіні відпочати,
Положиться, верба шумить
І шепче щось над ним як мати.

Мов жалується, що весна,
Сади цвітуть на Україні,
Вона ж сумує тут одна
Посеред дикої пустині.

Летить степом листочків шум,
Немов далека пісня жалю,
Ні твоїх слів, ні твоїх дум
Нам не забути, Рідний Краю!

ДЛЯ РЕКОРДУ

Поточна преса належно не відзначила 9-го Ідеологічно-Політичного Табору ім. С. Бандери, що відбувся з рамени крайових управ СУМ і ТУСМ у кінці грудня 1984 р. на оселі СУМ в Елленвілі.

Було 66 учасників і 14 доповідачів. Команду очолював друг Р. Зварич, вишкільним референтом був д. О. Рожка. Учасники заслухали біля 30 годин викладів на високому рівні.

НА ВІЧНУ ПРОСЛАВУ ГОЛ. КОМАНДИРА УПА

Проф. І. Левадний

КЛЯСИК УКРАЇНСЬКОГО ПОБУТОВОГО РОМАНУ

(У 65-ЛІТТЯ СМЕРТИ ПАНАСА МИРНОГО)

Панас Мирний, обдарований український письменник, майстер мистецької прози, автор великих побутових повістей і романів яскраво та всебічно зобразив українське життя кріпацької доби, селянської реформи і дальших десятиліть, розкриваючи безпросвітню темряву і злидні тих часів, обумовлені тяжким підневільним станом народу, як і поступове збудження національної свідомості, прагнення волі та початки боротьби за свої права.

Життя письменника, справжнє ім'я якого було Афанасій Рудченко, текло тихо і спокійно, як і обране ним для себе літературне ім'я. Побачив він світ 13 травня 1849 року в Миргороді, на Полтавщині — як син канцеляриста. Освіту одержав у Гадяцькому повітовому училищі і, маючи 14 років, мусів розпочати самостійне життя, працював писарчуком, діловодом, секретарем по різних урядах у Гадячі, Прилуках, Миргороді. А одночасно — творив.

У нарисі „Думки” (наприкінці 1860-х років) молодий автор пише: „Хороша моя Україно! Завішо я тебе люблю? Як те сонце сходить над землею, ховається, западаючи за гору, й знову зіходить, і люблять і радіють люди його сходу і заходу, і не може того статись, щоб воно не зійшло і не зайшло, — так і любов моя до тебе, Краю мій! Вона обіймає тебе свою думкою і живе і радіє тобою! Ти викохала, виростила мене... І тебе не любити? Серце мое б'ється тобою!... В моїх жилах б'ється кров твоя!... Краю мій! Люблю я тебе вдень і вночі, вранці і ввечорі! І не знаю краю своєї любові...” Такі почуття зберіг він на все життя.

Переїхавши в 1871 році до Полтави, письменник оселяється і живе там півстоліття до самої смерті.

Перші його твори — вірш „Україна”, сповнений гарячої любові до батьківщини і оповідання „Лукавий попутав” про поневіряння дівчини, бідної сироти Варки були видруковані у львівському журналі „Правда” в 1872 році.

В тому самому році під час поїздки з Полтави до Гадяча письменник слухав оповідання

візника про розбійника Василя Гнидку, що колись перебував у цих околицях, поки не був спіманий і засланий. В народніх переказах він набув романтичного забарвлення як друг бідних, що подібно до Кармелюка відбирав у багатів скарби, добуті нечесним шляхом, і віддавав їх бідним.

Оповідання візника зацікавило Панаса Мирного і він, повернувшись з подорожі, почав за допомогою свого старшого брата Івана Білика писати великий роман про цього розбійника, виводячи його під іменем Чіпки Вареника. Письменник зображує, що Чіпка був чесний, працьовитий селянин, дбайливий господар і корисний член суспільства, а коли в нього незаконно відібрали землю, він даремно шукав правду по установах і судах, переконався, що правди там нема, і у вигляді протесту вступив на шлях стихійного бунтарства-розбійництва.

Письменник переконливо доводить, що обман і несправедливість, які панують в установах поневоленої України, нівчать людей, призводять до того, що чесні працівники стають прошаючи силою і беззаконня та кривда штовхають скривдженых на шлях злочину.

За первісним задумом письменника роман так і мав називу „Пропаща сила”, але пізніше Панас Мирний надав своєму творові більш конденсовано-викривний наголовок у формі трагічного запитання: „Хіба ревуть воли, як ясла повні”? Ні, не ревуть, бо мають що їсти. Так і люди стають на шлях самооборони, коли легальним шляхом не можуть протиставитись сваволі і неправді. Роман був видрукований у 1880 році старанням Михайла Драгоманова в Женеві.

На тему боротьби проти народного лиха Панас Мирний пише в 1875 році повість „Лихі люди або Товариши”, зображенуочи двох ув’язнених за протиурядову діяльність українців. Один з них, Телепень, є прихильник більш погрікованих акцій, інший, Жук — завзятий борець-революціонер.

Від кінця 70-х років протягом довгого часу Панас Мирний пише свій великий роман „Повія”, в якому з великим драматизмом зображенуочи тяжку долю геройні Христі, гарної, працьовитої сповненої пристрасних поривів дівчини, по-збавленої можливості прикладти свою енергію і сили для корисної праці. Стомлена у зліднях

вона змушенна кинути рідне село і йти на заробітки до міста, але обдурана, збещещена залишається на вулиці і гине.

Співставляючи кріпацьку неволю і часи після селянської реформи в повісті „Лихо давнє і сьогочасне” (1897) письменник стверджує, що після скасування панщини життя селян мало покращилось, бо на волю вони вийшли без землі, а промисловий розвиток і обумовлена ним влада грошей по-руїнницькому вплинули на сільський побут і традиції, робили людей нечулими і бездушними до страждання більшіх.

Під час революції 1905 року пише Панас Мирний оповідання „Сон”, зображенуочи майбутнє життя, коли на землі запанує правда і воля.

У своїй творчості Панас Мирний старався розвинути мову мистецької прози, піднести її до рівня мови Шевченкової поезії і здобув у цьому помітних успіхів. Писав він і вірші — перепів „Плачу Ярославни” зі „Слова о полку Ігоревім”, а також присвячені Шевченкові і Лисенкові поезії, створив кілька драматичних творів, кращий з яких — драма „Лимерівна”. Свої твори друкував письменник за кордоном і царська поліція даремно шукала і не могла знайти їх автора.

Помер Панас Мирний 28 січня 1920 року і був похований у Полтаві, де тепер є споруджений йому пам’ятник-погруддя.

Творчість Панаса Мирного була вершком розвитку українського соціально-побутового роману і повісті. Дальший розвиток української прози підхопили молоді сучасники Панаса Мирного Михайло Коцюбинський, Ольга Кобилянська та ін., які, перенісши на український ґрунт праці досягнення західноєвропейського письменства, злагатили українську прозу і піднесли її так високо, що вона стала на рівні з літературами передових народів Європи.

ТАРАС ЧУПРИНКА - РОМАН ШУХЕВИЧ —
БЕЗСМЕРТНИЙ У ВІЗВОЛЬНІЙ ІДЕЇ І БО-
РОТЬБІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. ВІШАНО-
ВУЄМО ЙОГО ПАМ'ЯТЬ ПОЖВАВЛЕННЯМ
НАШОЇ ВІЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ!

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІКА

НЕСТОРОВИЧ, ВОЛОДИМИР Т. — „УКРАЇНСЬКІ КУПЦІ І ПРОМИСЛОВЦІ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ. 1920-1945”. Торонто-Чікаго, Клуб Українських Професіоналістів і Підприємців, 1977. 342 стор., ілюст., портрети, факсим., 4 см. Показник імен, список жертвовавців, зміст.

(Бібліографічна замітка: д-р Ол. Соколишин, член АДУК)

Економіка є важливим засобом у державній, а ще більшою ваги вона набирає в поневоленій нації, такій, як була частина української нації під Польщею. Книги на економічні, господарські та фінансові теми є віддзеркаленням сил і незалежності від окупаційної влади, як то мало місце в передвоєнній Польщі. Там українська фінансово-економічна сила змушувала окупанта рахуватися з українцями, а ті інституції допомагали українцям фінансово, на культурно-виховні цілі, а часто непомітно й на політичні.

Цю книгу видали два майже однійменні товариства Канади й Америки, створивши Діловий Комітет з таких осіб, як Мирослав Бігус, Евген Ф. Борис, Светахій Думин, Михайло Шафранюк — всі з Канади, та д-р Богдан Старух і д-р Роман Кобиличевський із Америки. Показник імен приготовив М. Бігус.

У слові від видавців згадано, що після упадку української держави Західну Україну віддано Польщі, яка почала там провадити екстермінаційну політику супроти національних меншин, у тім й українців, не дотримуючись міжнародних постанов. Тоді розпочалася боротьба з поляками і посталі підільні революційні організації УВО й ОУН, які стали в обороні права на самостійне життя української нації. Польща почала відцлатні заходи, включно з присудами смерті, однак це не стимувало акцій, зокрема української молоді, яка стояла в авангарді боротьби.

Українці на ЗУЗ почали розбудовувати свої релігійні, культурні, наукові, виховні й економічні інституції. Відомо, що до того часу майже все економічно-фінансове життя на ЗУЗ було в чужих, часто ворожих, руках. Ті позиції відвойовували українські купці й промисловці, зокрема наша кооперація. Таким чином творився новий український стан приватного купецтва, який допомагав відвойовувати й українізувати міста на ЗУЗ. Цей процес є центральною темою цього видання.

Із книги довідуємося, після „Слова від Авторів”, про різні історичні факти, як, напр., про десятиріччя Союзу Укр. Кушців у Львові (СУКП), друге десятиріччя СУКП, історію філій — усіх 34 в Галичині, які охоплювали всю територію.

Окремий розділ присвячений фінансовим інституціям, таким як „Пом-Банк”, Міцанський Союз

Кредитовий, Укр. катол. Безвідсоткова Каса „Самопоміч” та Волинський Торговельний Банк „Стир”. На українських північно-західніх землях: Волині, Полісі, Підлящі і Холмщині, як також на західніх українських землях Заславня та Лемківщині, Польща наклала заборону належати до централі СУКП у Львові, бо, мовляв, це може загрожувати публічній безпеці, а статут СУКП, затверджений польською владою, не дозволяє того. СУКП співпрацював з українськими установами, включно з Українським Технічним Т-вом. З 1937 р. СУКП почав організовувати фаховий вишкіл і торговельні школи та вишкіл організаторів, видавав свій журнал „Торгівля і Промисл”.

Кілька розділів книги присвячені співпраці та відносинам поляків, жидів до українців купців, включно з польською владою, як також подано „Дещо зі статистики купецтва”. Не помнено стану купецтва і промисловців під час Другої світової війни, коли у вересні 1939 р. Галичину зайняла сов. Росія, яка знищила той увесь дорібок і СУКП був змушений на якийсь час перенестися до Krakova.

У кінці — додатки і джерела (стор. 289-290), між якими знаходимо і видатний твір д-ра Іллі Витановича „Історія Українського Кооперативного Руху”, виданий 1964 р. Після списку світлин і зразків реклами, показника імен та списку жертвовавців поміщеній зміст 32 розділів видання, зображеного багатьма ілюстраціями.

ДЖОРДЖ БУШ—ЧЕРГОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ?

По закінченні другої 4-річної каденції Президент-Патріот Рональд Реген не буде кандидувати знову, з огляду на Конституцію і його вік.

На нараді провідників Республіканської партії у Вашингтоні віце-президент Джордж Буш сказав, що покищо він „обдумує можливості кандидування на пост президента в 1988 році”.

ЗСА І АНГЛІЯ ВИЙшли З ЮНЕСКО

Уряди ЗСА і Англії повідомили Комісію ОН в справах культури і науки, що ці країни виходять зі складу ЮНЕСКО і не будуть платити внесків, на знак протесту проти комуністичної інфільтрації в ЮНЕСКО. Зах. Німеччина повідомила, що буде робити відповідний натиск внутрі ЮНЕСКО.

I НАЙМОДЕРНІШИМИ РАКЕТАМИ НЕ МОЖНА ВБИТИ ІДЕЇ

1st SECURITY FEDERAL SAVINGS BANK

(312) 772-4500
Chicago, Illinois 60622

Rolling Meadows, Illinois 60008
2166 Plum Grove Road
B R A N C H :
(312) 991-9333

БЕСТОПОНГА БАХКОРА ОБСЯГЛА

**ΦΕΛΕΠΑΙΒΑ ΗΠΕΑΝΤΟΒΑ
ΗΟΟΗΕΠΑΤΝΒΑ ΓΥΜΑ**

FEDERAL CREDIT UNION
SUMA (YONKERS)

301 Palisade Ave.
Yonkers, N.Y. 10701
Tel. 914-965-9670

Applicants:
Age: 18 to 70
Income: \$10,000 to \$20,000
Employment: Any
Length of Employment: 1 year
Credit History: 7% minimum
Bank Name: Summa Credit Union
Address: 301 Palisade Avenue
City: Yonkers
State: New York
Zip: 10701
Telephone Number: 914-965-9670
Social Security Number: 123-45-6789
Name: John Smith
Address: 123 Main Street
City: Yonkers
State: New York
Zip: 10701
Employment: Salesperson
Employer: Acme Sales
Address: 123 Main Street
City: Yonkers
State: New York
Zip: 10701
Bank Name: Summa Credit Union
Address: 301 Palisade Avenue
City: Yonkers
State: New York
Zip: 10701
Telephone Number: 914-965-9670
Social Security Number: 123-45-6789
Name: John Smith
Address: 123 Main Street
City: Yonkers
State: New York
Zip: 10701
Employment: Salesperson
Employer: Acme Sales
Address: 123 Main Street
City: Yonkers
State: New York
Zip: 10701

Панько Незабудъко

„ПЕРЕДОВА МОВА”

(Фейлетон)

Ніхто, мабуть, у світі не чув і не читав про перевалки англійців, французів, німців чи інших націй, які б свою рідну мову — мимо поваги й любові до неї — називали „передовою мовою”. Не чув і я, і не читав також. Читав лише колись, що один з чільних англійських діячів про англійську мову сказав, що добра англійська мова, це — зіпсута латина. А ось у москвинів зовсім інакше: там завжди тарабаниться в радіо й телевізії, пишеться в газетах і журналах, говориться в школі, на мітингах, конференціях, з'їздах і т. д. до най зануднішої зануди про московську мову, як „передову” мову людства!

Але не треба вдаватися аж між москалів, щоб почути твердження про „передовість” московської мови, бо його можете почути й серед представників поневолених Московією народів, в тому і наших рідних малоросів. Не раз доводилось чути з уст земляків, мовляв, російська мова це мова літератури, мова науки...

В чому саме москалі бачуть „передовість” їхньої мови? Чи може в тому, що у військових ступенях за царя живали на означення чину „вистун” німецький термін — „унтерофіцер”, десятник — „фельдфебель”, капітан штабу — „штабскапітан”? А в советській армії запозичений чужий термін „сержант” чи „лейтенант”?

Пригадується рік 1939, коли то „непобедимая красная армія” прийшла в Західну Україну. Тоді то в большевиків все визначалося терміном „машина”: авто, трактор, мотоцикл, а навіть велосипед...

Навіть хліб з маслом москалі називають запозиченим у німців терміном — „бутерброт”. Помаранчу називають чужим словом „апельсин”, цитрину — „лімон”, далековид — „бінокль”, піджак зі стоячим ковніром — „френч” і т. д.

Можна б далеко більше назбирати слів, що їх

москалі засвоїли з чужих мов, але для короткого фейлетону досить і цього.

Передова московська мова то лише в тому випадку, коли приходиться москалеві підмастити її масним багатоповерховим „матюком”. В цьому випадку ніяка інша мова її не переплюне, вона тоді — неперевершена. А простолюддя в розмові так і не обходить без брудних нецензурних слів: що два-три нормальні слова і брудна мовна „квіточка”. Отака то „передова” московська мова, „язик Леніна”. Тільки в лайці москалі завоювали першість на віки-вічні.

НАБУВАЙТЕ НОВІ ПУБЛІКАЦІЇ
АДУК-ОЧСУ!

Видавнича Комісія ОЧСУ закликає все членство і прихильників набувати два найновіші видання, здійснені АДУК з ОЧСУ: антологію статей і поезій „КІЇВ” (128 сторінок, з багатьма ілюстраціями), ціна за один примірник із поштовою пересилкою 5 дол., та перший том збірника праць св. п. ред. Вячеслава Давиденка „НА РІЗНІ ТЕМИ” — понад 400 стор.; 10 дол. за один примірник.

Набувати в усіх відділах ОЧСУ та ОЖ ОЧСУ, у кольпортерів, а також у Канцелярії Головної Управи ОЧСУ в Нью-Йорку, в Домі ОУВФронту при 136 Друга авеню.

В ОЖ ОЧСУ можна ще набути цінний збірник „ЄВГЕН МАЛАНЮК”, із статтями про одного з найвизначніших поетів і мислителів-вісниківців, видання Кураторії Фонду ім. Ляриси Целевич і Уляни Целевич-Стєцюк.

Рідне слово — в рідну хату!

Пам'ятаймо, що людина є тим, що вона читає!

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПОМОЧ У ЗСА І В КАНАДІ — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ОБЕЗПЕЧЕНЕВА, А Й ГРРОМАДСЬКИ АКТИВНА УСТАНОВА. ЧЛЕНСТВО В УНПОМОЧІ — ЦЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ РОДИНИ І ДОПОМОГА УКРАЇНСЬКИЙ СПРАВІ